

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Ivstitia Et Ivre Libri Decem, Reuerendi P. F. Dominici
Soto, Segobiensis, Ord. Præd. Theologi præclariss.**

Soto, Domingo de

Venetiis, 1608

3 Nunquid votum sit actus patriæ siue religionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38878

runt voluntas in bonum confirmata vllam perdidit libertatem, ac multo minus beati longeq. minime Christus, qui licet ad vtrumlibet haberit libertatem, non tamen ad id, quod malum est in sensu composito.

August. Vnde Augu. in eadem ipsa epistola, Felix, inquit, necessitas est, quæ in meliora compellit. Vnde illæ auctoritates supra citatæ quibus Christus ostenditur liberam reliquisse familiam suam ad consiliorum opera, perperam ab hæreticis intelliguntur, quali nos prohibuerit ne voto nos ad illa cõsecraremus. Legitimus enim sensus est, quod voluit nos illorum præceptionibus deincere, qui tamen voto se voluerit ad illa perstringere, hoc ipsum consilium est saluberrimum. Alioqui nullus esse: monachorum fixus status, si cuiilibet prohibito factus abire, sed hoc ipsum est quod ipsi moluntur. Aliquem tamen tibi forte scrupulum verba S. Tho. iniicient, quibus comparat necessitatem voti illi, quæ est nõ posse peccare, cum tamen votum de opere suæ pete rationis sit, cuius contrarium non est peccatum. Respondetur tamen non eo illa quidem verba retulisse, vt affirmaret votum esse firmitatem non peccandi, sed vsu est similitudine, quod sicut stabilitas non peccandi in Apostolis & beatis non minuit libertatem, ita neq. firmitas faciendi opus consilij, quod est maius de maiori bono. Ad secundum respon. per distinctio nem. Duplex enim est periculum alterum, quod ex ipso facto nascitur, cui quidem re obijcere non est consilium. Vt cum quis se ponti committit ruinam minanti, aut inter cornua se proijcit truci tauri. Sed alterum est periculum non quidem ex facto ortum, se ex hominis fragilitate & languore. Et huic se hominem gratia melioris boni offerre, non solum non est semper temerarium, verum & non nunquam expediens, vt equum ascendere, vt expediens inter absolutas, licet obsegnitatem tuam possis inde cadere. Item neq. est temerarium periculis te committere, quæ ex euentu solent evenire. Ait enim Sapiens Eccl. 11. Qui obseruat ventum non seminabit, & qui considerat nubes, nunquam metet; periculum autem voti non est prioris generis, sed posterioris puta quod vir constans & strenuus superare potest. Vnde in eadem epistola August. Non te inquit, voluisse peniteat; imò gaude iam tibi non licere, quod tum tuo

detrimento licuisset. Ad tertium responde tur, quod Christo nulla ratione vouere cogebat: tum quod Deus erat, tum quod in quantum homo constâtissimam habebat voluntatem in bono, ceu comprensor existens. Vnde illud Psal. Vox mea reddam in conspectu timentium eum, non de sua ipsius persona, sed de corpore, quod est ecclesia intelligitur. Apostoli vero vota paupertatis & reliqua susceperunt, vt Mat. 19. colligitur, vbi ait Petrus, Ecce nos reliquimus omnia & sequuti sumus te, quid ergo erit nobis? De quo latius. q. 3. & 6.

ARTICVLVS III.

Virum votum sit actus latræ suæ religionis.

CVm in quaestione hac de voti virtute sermo versetur, quaeritur, cuiusnam sit virtutis officium? Et arguit primo, quod nullus sit sp̄alis opus. Omne opus cuiusq. virtutis, vt supra dictum est, potest esse voti materia, cuiusdem autem virtutis esse videtur promittere, & facere, ergo cuiuscunque virtutis est, suam vouere opus, atque adeo non est specialis, virtus.

Secundo, illa est solum religionis virtus, vt in de Officiis auctor est Tullius, qua cultus Deo ceremoniamque offerimus, qui autem aliquid Deo vouet, tantum promittit, ergo non est religionis actus.

Tertio: Religionis cultus soli Deo exhibendus est, cui latræ datur, votum autem non solum Deo, verum & sanctis fit, imò & prælatis quibus religionem professuri, obedientiam promittunt, ergo votum nõ est religionis actus. In contrarium est illud Hsaiæ 16. Colent cum in hostijs & muneribus, & vota vouebunt Domino, & solent vbi colere, quod est religionis, per id exp̄tatur quod est vouere.

Ad intellectum quaestionis huius notandum est, actum quemlibet studiosum hirsuriam esse posse alicuius virtutis, videlicet, & elicitus, & imperatus. Ille enim actus elicitur a virtute, qui est obiectum formalis eiusdem virtutis. Sic enim credere est actus elicitus fidei, & restituere alienum, actus elicitus iustitiæ. Instar actuum potentiarum. Visio enim elicitur a visu, quia est sensatio coloris. Ille autem actus imperatur a virtute, quod elicitur per imperium illius mouentis aliam virtutem propter suum finem, vt de quantum

Scrut. Jus i ver bis San. Thom.

1. solutio.

A d secũ dũ arg.

August.

SOTO
de Iustitia
Legibus
III
13

iniunium, quod elicitur a temperantia tunc imperatur a charitate quando mouetur homo ad ieiunandum, non solum quia actus est temperantia, sed propter amorem Dei sicuti & in viuis, dū quis furatur propter mœchiam, furtum quod elicitur ab iniustitia, imperatur a luxuria. Dum ergo queritur de aliquo officio cuiusnam virtutis sit, non inuestigatur cuius imperio, fiat (nam à multis potest imperari) sed cuiusnam sit actus elicitus. Et hoc est quod de voto impræsentiarum percontamur. Ad quod vnica conclusione responderetur. Vouere est actus elicitus religionis, tanquam Deicultus: Probat. Votum est ordinatio quædam & obligatio eorū, quæ homo vouet in obsequium cultumque diuinum. Hoc enim sonat ipsum quod est Deo promittere, ordinare autem & offerre quodcunque opus in Dei cultum, est actus religionis ergo eiu'dem virtutis est vouere. Monstratur minor. Opus cuiuscunq. virtutis Deo potest, ceu sacrificium offerri, vt ieiunium, elemosynæ erogatio, & quicunq. actus ceu fortitudinis ceu temperantia, &c. Huiusmodi autē ordinatio & oblatio non tribuuntur ipsis virtutibus imperatis, a quibus illi actus eliciuntur, sed virtuti imperati, qualis est religio, ergo vouere est actus elicitus religionis. Vna autem tibi forsitan dubitatio ex his oritur. Quod cum ordinare & referre aliquid in Deum, non soli religionis virtuti, verum & charitati, eidemque præcipue competat non magis inde colligatur, vouere esse actum religionis, quam charitatis. Respondetur autem hoc non inferri ex eo, quod vouere sit ordinare & referre aliquid in Deum, sed ex hoc proforsus, quod sit aliquid offerre Deo ad eius reuerentiam & cultum. Itaq. prima differentia est, quod charitas refert opera in Deum tanquam in finem. Ieiunij enim oramus, &c. propter Deum, quæ quidem præpositio, finem designat. Sed tamen vouemus eadem opera Deo, vbi Deum non exprimimus sub forma finis, sed sub forma illius cui aliquid offerimus. Itaque Deus ponitur in obiecto religionis, sicuti in obiecto fidei. Secundum discrimen est, quod charitas habet Deum pro obiecto tanquam amatum, id est, cui bonum in communi volumus & nolimus malum, religio autem tanquam id cui reueremur & obsequimur nos nosque illi cultu offerentes,

votum ergo non solum ordinatum est in Deum, sed in reuerentiam eius & in cultum.

Primum igitur argumentum veritatem conclusionis apertorem facit. Respondetur enim quod est id quod cadit sub voto, tanquam eius materia, vt ieiunare, & seruare continentiam, sint actus elicti aliarū virtutum, tamen illorum votum non elicitur nisi a religione. Contingit tamen nonnunquam vt non solum votum, verū & actus ipsi deuoti eliciuntur a religione, vt cum uoues orare, & sacrificare. Nam orare, est actus religionis. Itaque quandoque votum est actus religionis solum ratione formæ, quia ipsa promissio elicitur a religione quandoque vero ratione formæ & materiæ, scilicet quando actus ipsi promissi ab eadem eliciuntur uirtute. Emergit hoc autem dubitandi ratio, vtum illa sit voti transgressio, quæ duas includat culpas, alteram scilicet contra specialem uirtutem, a qua elicitur, atque alteram contra religionem, per quam Deo offertur. Expli gratia. Vouisti ieiunare, vtum non ieiunans & contra continentiam delinquas, & contra religionem. Item vouisti Deo vt obedires prælato, vtum & uirtutem obedientiæ uiolens, quæ est iustitia, & rursus voti religionem? Est enim argumentum, esse peccatum duplum, eo quod, vt ante præ diximus, votum est quædam particularis lex quam sibi uouens præscribit, lex autem quidquid præcipit, constituit in aliquo uirtutis genere, vt dum præcipit quadragesimam ieiunare, constituit illum actum in genere abstinentiæ. Sicuti & lex diuina præcipiens coniugibus non se inuicem defraudare, constituit illum usum in genere continentia, ergo & ieiunium uouens constituit illud in eodem uirtutis genere. Et præterea in genere religionis, quare eius transgressio geminum erit delictum. In contrarium autem est, quod communi iudicio non censetur nisi unicum peccatum contra votum. Ad hoc responderetur quod transgressio voti ex natura sua unicum est peccatum. Vbi ad notandum est quod actus ille qui voto, vt materia subternitur, potest esse constitutus in genere uirtutis, aut per legem aliam seu diuinam seu naturalem, seu humanam, aut per solū uotum. Si priori modo, congemnatur peccatum, si uero posteriori, non est nisi simplex. Votisti

Ad primū arg.

Dubitatio.

Argu.

Solutio.

Conclusio.

Dubitatio.

Solutio.

Vouisti honorare parentes, aut confiteri aut ieiunare. Quadragesimam, quia iam secluso voto opera erant singularium virtutum, si trāsgrederis bifariam peccas. Vouisti autem ieiunium in vigilia corporis Christi, Fateor quidem te constituisse illud opus in genere abstinentiæ, sed tamen quia non aliter quam per votum, ruptio ieiunij non est nisi simplex peccatum. Pari modo si puellæ dotem pollicearis, cum iā humana sis adstrictus fide, si eandem pollicitationem religionis voto cōfirmes tūc fracta fides duplum erit peccatum, scilicet tam contra humanam iustitiam, quam cōtra religionem. Dum autem soli Deo vouisti elemosynam facere si non satis, solū contra votum peccas. Hinc ergo fit simpliciter religioso crimen, non obtemperare præfecto, quia licet illud obsequium constitueris in genere obedientiæ, non tamen nisi per solum uotum. Haud enim obedientiam prælato uoues, sed Deo, quod eris prælato obediens. Ad secundum respondetur, quod licet ille qui uouet, nondum det, si dare ad promissum referatur, quia nondum dat quod promittit, dat tamen illud in causa, quia obligat se, quæ quidem obligatio uirtute continet rē promissam, tamen si etiam reuera det suam mentem suamque voluntatem, quam Deo mācipata. Tertium argum. querit, utrum uotum quod fit sanctis vel prælatis, ad religionem pertineat quandoquidem religio solum Deum habet quo obiecto. Et quidem de re nemo hæsitat, sed modus latet.

Ad secū
dū arg.

Tertiū
argum.

D. Tho.

Atqui S. Thom. nihil discriminat inter uotum, quod fit prælatis, & illud quod fit diuis. Nam utrumque censet promissionem factam hominibus, quæ non pertinet nisi ad humanam fidem. Sed utraque inquit, esse potest materia uoti, quatenus id ipsum quod homini vel Sancto promittimus offerimus Deo. Itaque uotum quod facimus Beate Virgini, ut in sanctorum culmine exemplum sta uamus, non cum uotum, nisi quia quod ipsi promittimus, offerimus Deo nimirum ei pollicentes, q̄ hoc vel illud faciemus in honorem Virgini sicuti si Deo me uouesem puellæ largiturum dotem, aut aliam habiturum honorem. At uero non est mirum, si hanc S. Thom. doctrinam alicui, non quidem falsa, sed tamen cura censeatur, nam usus uouendi sanctis aliam præterea rationem

præ se fert. Haud enim cum quis uouet Virgini, aut D. Petro, aut D. Iacobo peregrinationem, uouet formaliter Deo, talem honorem Diuo exhibendum. Non inquam hoc illo pacto uouet, quo religiosus dum ait Præposito, Voueo Deo, quod tibi obediens, sed uoueo Virgini, & uoueo Petro. Quin etiam religiosi vna cum Deo componunt sanctos dicentes. Promitto obedientiam & Beate Virgini, & beato Dominico, aut Francisco. Dicamus ergo, sanctos duobus modis exilimari. Vno seu homines aut Angelos, qui pure sunt creaturæ. Et isto modo uera est sententia S. Thom. quod promissio illis facta, non est uotum nisi offeratur Deo. Secundo uero modo consideratur, ut Deus est in illis, non quomodo cunq̄ue per gratiam, ut in uiatoribus, sed per gloriam, quasi in his, qui ratione status suam ipsius præsentem diuinitatem participant. Et sic uouere sanctis, est honore Deo, qui est in ipsis. At uero S. Thom. hunc modum forsitan non inconsulte præterijt, sed eo quod sicut orare sanctos nō est orare Deum, sed diuersa est ratio, ita alia est ratio uouendi sanctis, quam Deo. Sed tamen ubi de catholico sententia uenit, uana est de nomine disceptatio.

ARTICVLVS IIII.

*Utrum magis sit laudabile & meritorium
facere aliquid ex uoto, quam
absque illo.*

Cum articulo secundo definitum fuerit, uouere esse uole, & ita tertio, esse actū religionis aptissima subsequitur questio, utrum opus uoti cumulationis sit laudis ac meriti quā si fieret absq̄. Nam ex illis apparet hoc subsequi. Arguitur nihilominus a parte negatiua auctoritate. Prosper, lib. 2. de uita contemptiua. ubi ait. Sic abstinere & ieiunare debemus, ut non magis necessitate ieiunandi subdamus, ne iam non deuoti, sed inuiti rem uoluntariam faciamus. uotum autem necessitati non subdit, ergo præstantius est absque uoto operari. Secundo arguitur ex illo Apostoli 2. ad Corinth. 9. Vnu quisque prout destinauit in corde suo, non ex tristitia aut ex necessitate. Hilarem enim datorum diligit Deus. Uotum autem, ut crebro uia uenit, tristitiam generat, idque ob necessitatem,